

Hamm, Christine. (2019, 30. januar). Jenny - roman. I Store norske leksikon. Hentet 25. september 2019 fra https://snl.no/Jenny_-_roman

Jenny er en roman skrevet av [Sigrid Undset](#) etter et opphold i [Roma](#), og utgitt i 1911. Romanen skildrer en ung og suksessfull malerinne som lengter etter mann og barn, men som tar sitt eget liv. *Jenny* regnes som forfatterens kunstneriske gjennombrudd, og er en av de tidligste skildringer av kvinnelig seksualitet i Norge.

Etter utgivelsen av den modernistiske dagbokromanen *Fru Marta Oulie* (1907), novellesamlingen *Den lykkelige alder* (1908) og sagapastisjen *Fortællingen om Viga-Ljot og Vigdis* (1909) fant Undset med *Jenny* frem til den realistiske fortellemåten hun holdt fast ved under resten av det skjønnlitterære forfatterskapet.

Handling

Romanens første del presenterer 28 år gamle Jenny, som lever et fritt og uavhengig liv under et opphold i Roma, men som lengter etter en mann hun kan se opp til. Hun blir lei av å vente og forlover seg med Helge Gram, en 26-årig student fra Kristiania. Andre delen skildrer Jenny etter returen til Kristiania. Helges mor mistenker sin mann Gert Gram for å være forelsket i Jenny. Forlovelsen blir hevet og Jenny må erkjenne at hun har sviktet sine idealer. Til tross for at hun vet at heller ikke han er den rette, lar Jenny seg forføre av Helges far. Hun bryter med ham når hun er gravid, men når barnet hun føder, dør, mister hun livsmotet. I siste delen er Jenny tilbake i Roma, men føler seg for ødelagt til å ta fatt på malingen igjen. Jennys venn Gunnar Heggen frir til henne, men tilbudet fra en mann som kunne være hennes make, kommer for sent. Etter å ha blitt voldtatt av Helge, tar hun sitt liv.

Tematikk og litterær tradisjon

I *Jenny* tematiserer Undset forholdet mellom kjønnene, seksualitet og ekteskap, og hun lar den kvinnelige hovedpersonen velge døden. Undset skriver seg slik inn i en tradisjon av kvinnelige forfatteres sammenbruddsromaner. Som [Amalie Skrams](#) Constance Ring dreper Jenny seg selv rett etter at en av mennene i hennes liv har forlatt sengen.

Som Undset forklarer i Norsk Familie-Journal i 1911 skrev hun *Jenny* ut fra en fascinasjon av «den deilige og farlige tiden» hun levde i. Når alle moralske bånd og sosiale skranker er opphevet, blir individet alene ansvarlig for sitt liv, slår hun fast. I romanen lar hun Gunnar sammenligne Jenny med en liljebloomst: «Hun var likesom en liljebloomst, og de kan ikke skyte fra roten igjen hvis den første stengelen ble brutt.» Jenny må dø, fordi hun ikke kan leve opp til sitt eget renhetsideal i et samfunn som ikke setter grenser for henne.

Litt om mottagelsen

Jenny hører til de mest omtalte tekstene av Sigrid Undset. Samtidskritikerne hyllet romanen som en stor prestasjon: Den er «en Bok om et nyt slegtled, med andre Kampe at gaa igjennem, med andre Syn paa Livet og med andre Idealer end den ældre Generation hadde», skrev kritikeren [C.J.Hambro](#) i Morgenbladet. Romanen ble sett på som et svar på den pågående debatten om kvinnens stilling i samfunnet. Undset forarget særlig kvinnesakskvinnene: Mens de konservative kritikerne syntes at romanen var altfor frittalende i beskrivelsen av kvinnelig

seksualitet, irriterte kvinnesakskvinnene seg over at den unge og lovende kunstneren tok sitt liv fordi hun ikke fant den rette mannen.

Senere resepsjon

På 1970-tallet tolket feminister romanens utvikling som reaksjonær: Etter først å ha angrepet kjernefamilien, endte Undset opp med å forsvare den. På 1980-tallet ble romanen lest psykoanalytisk: Jenny, som er vokst opp uten farsautoritet, leter etter en sterk mann i livet, men blir skuffet fordi mennene er for svake.

I dag må romanen ses som et forsøk på å nyansere kvinnesakskvinnenes ensidige kvinnesyn: Undset ville vise at kvinner neppe ble lykkeligere bare fordi de kunne livnære seg selv, og at kvinners drifter var like sterke som menns.

<https://annikasbibliotek.wordpress.com/2011/06/25/sigrid-undset-jenny/>

Som den nyrealisten hun er, gir Undset sin hovedperson alene det hele og fulle ansvaret for sitt eget liv. Derfor gjør Jennys erkjennelse av at hun ikke klarer å leve opp til egne idealer for vondt for henne. Hun har ligget med både far og sønn Gram, selv om hun ikke elsket noen av dem. Hun har innledet forhold til mennesker hun ikke har noen intensjon om å forholde seg til livet ut. Hun som har foredratt for Cesca om å være sterk, sann og tro mot seg selv var også vinglete og veik når det kom til stykket. Erkjennelsen av at hun ikke er herre over sine stemninger og drifter, at hun er svak, blir en for stor kamel å svelge for den ærekjære Jenny Winge.

Undset kontra Hamsun

<http://politisklitteraturkritikk.no/undset-kontra-hamsun-4/>

moderskapet

<http://kjonnsforskning.no/nb/2004/05/undset-vanskelig-feminister>